

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Asiaticae Historiae Societatis Iesv Pars ...

Libris Quatuor Comprehensa: Vbi praeter res gestas à Patribus Societatis Iesv in conversione Sinarum, Cocincinae, & Tunchini Regnorum nihil omittitur eorum, quae possunt liberali placere Lectorum curiositati

Bartoli, Daniello

Lvgdvni, 1670

91. Coguntur PP Sinas deferere.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10757

quod gratius à tumultu semorum, sibi que propriè additum: æquam peti respondit, nam magnum quid esse Dei cultum, de commoratione inter Sinas cui Ruggerius instabat, idcirco etiam annuit quod contestarentur clientes se Regi mancipare, eamque clientelam Sinensi habitu profiteri. Volo potius subdit senex, vos cultu incedere, qui Pechini tantum in usu est, honorifico præ cæteris, & graui: hæc urbanitate promissorum lætos ab se dimisit, nec ei aut serò aut malignè respondit; suo enim illo cum amanuensi collocutus, domum iis indulfit, & quantum orizæ ad victum sufficeret. Adornato illuc ut licuit quamprimum sacello, nostri Deiparæ signum statuunt in altari, quam secum Quanceo Scioachinum portauerant, eius quod mouebant magni negotij auspiciem, & potentem. Erat Ruggerius Sinicè haud paulo doctior, & expeditior Passio; sed excellenti prudentia Passus; tunc potissimum necessaria, cum mille oculis figerentur, & simulatione officij ab Literatis adirentur, explorarenturque ad intimos sensus, nedum ad speciem externam; introspecti verò diligenter, eodem ab iis honore afficiebantur quo superiores Mandarinum, Protex ipse pergebat iis esse beneuolus, ut etiam primo Sinensis anni & Lunæ die maximè solenni eos inuiseret cum Literatorum, & optimatum flore, sacellumque imprimis vellet inspicere, ubi edoctus Dei matrem illa statua exprimi quæ eminebat in altari, flexu corporis humili pronus illam cum suis salutauit. Hinc eò sensim res iam ibant, ut aduenarum vox non odio sed amoris esse inciperet, si nancisceretur semper homines scientia, vitæ probitate, & prudentia iis non imparès: ex quo factum ut nouo diplomate P. Matthæus Riccius in Sinas admitteretur duobus iis socius.]

Sed enim erat molestiis diuturnioribus eorum lentanda & exercenda patientia, vix ad Riccium Macai diploma venerat cum auditur adesse ab aula inspector, qui ferret Proregi successorem, eundemque illi vehementer infensum. Causa eius biennio citiùs amouendi, quam legitimum expleisset tempus cruda seueritas, qua sat leuiter reos Literatos ita cæciderat, ut eorum vnus sub carnificis manu animam efflaret. Senex ergo ætate vsuque prouidus ne noua criminatione ob donatos regno extrarios grauiùs damnaretur, per fidum hominem Patres moueret, Schiaoachino quamprimum tacitè Quanceum transeant, Prouinciæ eiusdem metropolim, dat vna iis ad Aitaum diploma quo iubebatur iis metiri solum, ad ædificandam cum domo ædem sacram. Sed procul tunc Aitaus aberat; & cassi Proregis, tam cassum fuit apud præfidiarios diploma, ut ne in littus quidem passi sint Patres exscendere. Sic mensium quinque redactus in nihilum labor, & credens Passus se frustra deinceps illic esse, Iaponiam petiit, ut à Valignano illi fuerat demandatum. Exin quæ nostris accidere, priusquam pedem Nanchini firmarent, esto sint per se exilia, sed rerum semina in Dei gloriam & Sinarum salutem maximarum; ex quibus operatiorum discat

91.
Coguntur
PP Sinas de-
ferere.

sagacitas, arcta, & aspera, & perplexissima initia expedire se atque aperire, contra spem, Deo Duce, in latos gloriosos, latosque exitus; discat cum fiducia in cœpto constanter durare, tenui licet atque difficili, sed ituro sensim in planiora, & amœniora.

Reperendum quod enarrauimus à nouis Proregibus Præcessorum acta, etiam minima retractati ut norint quæ adhuc pendeant, curve sit illorum executio dilata. Eiusmodi fuerat datum Ruggerio diploma, causam eius dilati nouus Prorex ab Aitao querit; hic eius ignarus ex Gubernatore Hianscianensi cui suberat Macaum; Gubernator ex præfectis armorum, & commerciorum Macaensibus Mandarinis, qui norant diploma penes P. Franc. Cabralem esse. Verecundati Mandarinum homulum peregrinum apud se habere, quo posset Proregis decedentis imprudens concessio argui; aut si erat æqua, successoris neglectus in eius executione; nihil non mouent ut eius diploma à Cabrali extorqueant: at is melioribus consiliis obfirmatus respondit nemini diploma, nisi tantum Proregi ab Ruggerio datum iri; fuisse Ruggerio pignus gratiæ concessum; æquum esse ut eius vrgeret impetrationem, in quo si pati repulsam contingeret, statutum se Proregis arbitrio, redditurum ei obsequenter diploma, seseque Macaum recepturum. Mandarinum Cabralem ut sentiunt constanter, & iure in eo proposito obstinatum, Ruggerio, & Riccio vsque Hianscianum, comœtium concedunt, vnde vsque Quanceum Gubernator illum produceret. At hic modis omnibus, sed frustra expertus diploma iis euellere, indignans, retro ait, Macaum redite, & hoc sultis habete, quod ab callo Prorege vobis neque potest prodesse, nec nobis officere. Erant ambo magnanimi pectoris Ruggerius, & Riccius, ausique tant periculo sanguinis, aut perpetui carceris, Gubernatore iniuito Quanceum pertendere. Duplex naulum cum Nauatcho pacti, ostensoque illi Proregis diplomate, sub primam noctem in nauim tubabant, cum vectorum clamore incondito, querelis, minis, & nauatarum terrore extruduntur, eiciuntur in terram eorum sarcinæ, coguntur in angustum succedere mapale afflictæ, & consilij inopes; cum iis repente noua spes oritur. Adest Gubernatori de parentis obitu nuncius ad triennes illius exequias, Magistratu abire compellitur; melius ab illo sperare incipiunt qui esset eius partes obiturus quicumque is foret, & verò melius sub illo, etsi minimè ab illo fuit. Vafertimum iuuenem, quo utebantur interprete ad eum mittunt secreto nummos ei oblaturum, sed excogitauit prouidus sycophanta quo illos sibi nullo suo periculo retineret; scripsit ad Aituum Quanceensem, duos ab se Hiansciani repletos extraneos, cur, aut cuius permissu nescire, captos tamen ab se custodibus creditos à quibus ad eius tribunal susterentur, ad eum deducti, & supra quam expectauerant comiter accepti, diploma in eius manibus deponunt quo ne explicito quidem, interrogat, ecquid optent quod sit in sua potestate? hic illi paratum libellum porrigunt quo signifi

^{91.}
Reditum in
Sinas tentat.